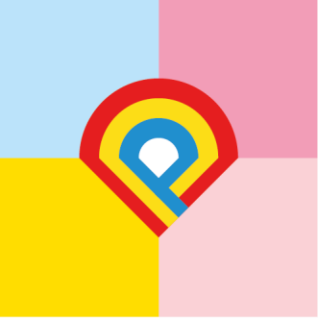

openbare basisschool

DE PARACHUTE

PESTPROTOCOL

Inleiding

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: Pesten is het bewust systematisch, mentaal, emotioneel en/ of fysiek pijn doen door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen. In het Primair onderwijs ben je dan ook aangewezen op de ouders en de leerkrachten van de school.

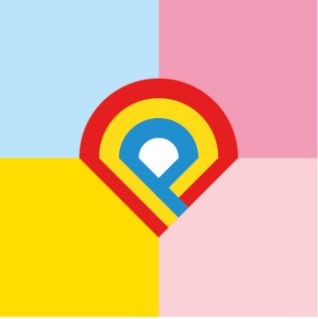
De gezondheidsraad heeft de volgende definitie: *Pesten is structureel, intentioneel en met kwade zin, om iemand te beschadigen.* Met deze definities is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt af en toe, pesten systematisch: een aantal malen per week, een keer per week of regelmatig. De acties kunnen direct (verbaal of fysiek), indirect (relationeel/ emotioneel) of digitaal (via computer of telefoon) zijn. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Pesten is een probleem dat wij onder ogen willen zien en wij op onze school dan ook serieus willen aanpakken. Wij accepteren geen pestgedrag op school.

Wij werken eraan om het pesten te voorkomen. Dit doen wij onder andere door Kwink in te zetten. Deze methode werkt preventief.

Het protocol dient als handleiding voor docenten, leerlingen en ouders hoe wij als school hiermee omgaan. Het pestprotocol is vastgesteld door het team en zal cyclisch geëvalueerd worden.

Met vriendelijke groet,
Het team van de Parachute

Preventief pestprotocol

Wij vinden een veilig pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Daarom wordt er in de klassen onder andere gewerkt met de basisafspraken die staan in het borgingsdocument sociaal emotioneel leren en de methode Kwink. Dit is een methode die gericht is op een preventieve aanpak. Dit is beschreven in de kwaliteitskaart Kwink (op school in te zien).

We geven op de volgende manier vorm aan het pedagogische klimaat:

- Wij geven positieve, persoonlijke aandacht aan de groep maar ook aan individuele leerlingen.
- Bij de start van het schooljaar wordt er tijdens de Gouden en Zilveren weken extra aandacht besteed aan groepsvorming en hoe we met elkaar omgaan.
- Wij voeren klassengesprekken naar aanleiding van incidenten in en om de (school) wereld.
- Er worden klassenregels met elkaar opgesteld, deze benoemen het gewenste gedrag.
- Wij bespreken de schoolregels met de leerlingen.
- Wij dragen er zorg voor dat wij op een respectvolle wijze met elkaar omgaan.
- Wij bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.
- Wij hanteren weloverwogen correcties en complimenten.
- Het sociogram wordt drie keer per jaar ingevuld om inzicht te krijgen in de onderlinge relaties.

Wij vinden de sfeer waarin een leerling opgroeit van groot belang, wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat op prijs. Pas als de leerling zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

Signaleren van pesten

Het kan zijn dat ondanks de preventieve methode er toch pestgedrag is. Het is belangrijk dat zowel de leerkracht alsook de ouder alert is op signalen van pesten.

Hoe herken je leerlingen die gepest worden?

- zijn vaak angstig en meer onzeker dan andere leerlingen;
- trekken zich vaak terug;
- zien zichzelf vaak als mislukkeling en voelen zich stom (negatief zelfbeeld);
- zijn vaak eenzaam, hebben geen vriend of vriendin;
- leerprestaties zijn mogelijk slechter dan verwacht;
- kunnen vaak moeilijk voor zichzelf opkomen;
- provocerende slachtoffers vertonen vaak agressief gedrag;
- kunnen clownesk gedrag vertonen.

Hoe herken je leerlingen die pesten?

- hebben vaak behoefte om andere leerlingen hun macht te vertonen;
- zijn doorgaans tegendraads en opstandig;
- kunnen agressief gedrag vertonen;
- kunnen zelfverzekerd overkomen;
- zijn meestal populair bij een (kleine) groep leerlingen;
- zijn zich niet altijd bewust van de gevolgen van hun gedrag op anderen.

Hoe herken je leerlingen die meelopen?

- doen vaak mee met de pester(s);
- nemen doorgaans niet het initiatief tot pesten.

Wat doen leerlingen die toeschouwer zijn?

- merken de pesterijen op;
- kunnen pestsituaties melden bij een leerkracht.

Bekend maken

Bij signalering moet meteen de leerkracht worden gewaarschuwd. Dit kan gebeuren door:

- de gepeste leerling;
- de ouders/ verzorgers;
- een collega of medewerker;
- andere leerling.

Na signalering worden de ouders van de gepeste leerling en van de pester(s) door de leerkracht op de hoogte gebracht. De kwaliteitscoördinator wordt op de hoogte gebracht door de leerkracht. Het pestprotocol wordt ingezet door de leerkracht in samenwerking met de kwaliteitscoördinator.

Stelling nemen

De gepeste leerling heeft vaak het gevoel er alleen voor te staan. Bovendien kan de gepeste leerling het gevoel krijgen dat het de pesterijen over zichzelf afroept (zich medeschuldig voelen). Het is heel belangrijk dat de leerling het gevoel krijgt dat er mensen zijn die het voor je opnemen.

Wanneer een leerkracht signaleert dat een leerling gepest wordt, wordt er onvoorwaardelijk stelling ingenomen tegen de pester(s). De pester(s) moeten het gevoel krijgen dat hun gedrag niet geaccepteerd wordt. De gepeste leerling moet het gevoel krijgen beschermd te worden tegen pester(s).

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

De samenleving onderscheidt zeven vormen van grensoverschrijdend gedrag; drie daarvan zijn voor ons van belang:

- psychische grensoverschrijdingen (emotioneel misbruik);
- fysieke grensoverschrijdingen (mishandeling);
- discriminatie.

Leerkrachten kunnen op school, in de klas, op het schoolplein, na schooltijd etc. worden geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag van leerlingen en wel zodanig dat het onderwijsleerproces wordt verstoord of de (sociale) veiligheid van leerlingen en/ of de leerkrachten in het gedrang komt.

Het probleem oplossen

Het stappenplan kent twee varianten:

- de niet-confronterende variant;
- de confronterende variant.

De niet-confronterende methode

Als er vermoedens zijn van pestgedrag, maar er geen duidelijke bewijzen zijn of niet duidelijk is wie hier verantwoordelijk voor zijn, werkt de niet-confronterende methode het best.

De leerkracht gaat in deze situaties geen personen aanwijzen, klassikaal situaties nabespreken of individuele gesprekken voeren. Het is dan effectiever om in te zetten op preventieve maatregelen voor de hele klas.

De volgende stappen worden genomen:

- In een les sociale vaardigheden wordt een probleem dat zich richt op sociale omgangsproblematiek door de leerkracht centraal gesteld.
- Het onderwerp wordt gerelateerd aan eigen (vroegere of recente) ervaringen van kinderen.
- De 'omgangsregels' zoals ze op school en in de klas gelden worden nog een keer besproken.
- Tijdens de intervisiebijeenkomsten en/ of teammomenten kan een evt. vermoeden uitgesproken worden. Zo kunnen andere leerkrachten meedenken in oplossingen en helpen bij het goed in beeld houden van de leerling(en) tijdens vrije momenten.

De confronterende methode

Als een leerling duidelijk zichtbaar gepest wordt, neemt de leerkracht stelling. Binnen de confronterende methode worden zes stappen genomen om informatie in te winnen:

- gesprek met het slachtoffer;
- gesprek met de pester(s);
- gesprek met de groep;
- informeren van de betrokken ouders en indien nodig informeren van alle ouders;
- hulp aan het slachtoffer;
- hulp aan de pester(s).

Om nog beter zicht te krijgen op de onderlinge verhoudingen in de groep kan de leerkracht het sociogram nogmaals analyseren of het extra afnemen. De ingewonnen informatie wordt genoteerd in ParnasSys (in het dossier van de betrokken leerlingen).

Gesprek met het slachtoffer

Het doel van een gesprek is tweeledig:

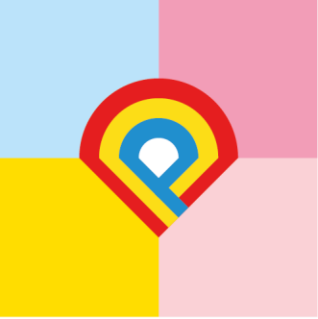
- informatie inwinnen;
- het gevoel geven dat er iets aan het probleem gedaan wordt.

Het is belangrijk dat het slachtoffer zich gezien/ gehoord voelt.

Vertrouwen winnen

Het vertrouwen van de gepeste leerling moet gewonnen worden. Richtlijnen voor een gesprek zijn:

- Laat de leerling het eigen verhaal vertellen.
- Vraag hoe de leerling zich door het pesten voelt.

- Stel de leerling gerust en prijs hem dat hij erover durft te praten.
- Ga niet direct in op oorzaken, schuld en oplossingen.

Inwinnen van informatie

In deze stap helpt de leerkracht om door middel van gerichte vragen samen een duidelijk beeld te vormen van het pesten. Richtlijnen voor een gesprek zijn:

- Wie pest er?
- Hoe wordt er gepest?
- Wat gebeurt er vlak voor het pesten?
- Wanneer wordt er gepest?
- Hoe vaak wordt er gepest?
- Wanneer is het begonnen?
- Waar wordt er gepest?
- Is de leerling al vaker gepest?
- Hoe reageert de leerling op het pesten?
- Wat heeft de leerling geprobeerd om het pesten te laten stoppen?
- Welk resultaat had dit?
- Welke oplossingen kon de leerling zelf bedenken?

De leerkracht moet aan de leerling duidelijk maken dat er geen pasklare oplossingen bestaan. De leerkracht laat wel merken dat er aan oplossingen gewerkt wordt. Het maken van afspraken is dan ook noodzakelijk.

De belangrijkste afspraken zijn:

- de stappen die de leerling zelf gaat ondernemen;
- dat wat de school gaat doen (stappen);
- dat de stappen altijd met de leerling doorgesproken worden;
- dat de leerling altijd bij de leerkracht kan komen;
- de leerkracht mag nooit beloven dat het niet besproken wordt met andere volwassenen.

Het gesprek met de pester(s)

De pester moet:

- zich bewust worden van het eigen pesten en het effect op het slachtoffer;
- gecorrigeerd worden;
- geholpen worden in het veranderen van het gedrag (extern of in school).

De bewustwording vindt plaats door het voeren van een gesprek. In dit gesprek:

- wint de leerkracht informatie in over het pesten;
- vertelt de leerkracht wat gevolgen zijn van pesten;
- denkt de pester mee over een oplossing van het pesten;
- wordt besproken dat de ouders geïnformeerd worden;
- wordt besproken dat in de groep aandacht zal zijn voor pestgedrag;
- wordt verteld welke consequenties aan het vertoonde gedrag zitten;
- wordt er hulp aangeboden om het pestgedrag aan te pakken.

Vervolgens worden de ouders van de pester(s) ingelicht over het probleem.

Gesprek met de groep

De leerkracht voert een gesprek met de groep over pesten in het algemeen. Het is belangrijk dat de leerlingen doordrongen zijn van:

- de regels zoals ze op school en in de klas gelden;
- het feit dat de school en de leerkracht het pesten afkeurt;
- de (zwijgende) meerderheid een signaleringsfunctie heeft;
- de groep andere leerlingen op pesten kan aanspreken;
- het pesten gemeld kan worden bij de leerkracht, andere leerkrachten of ouders;
- er kinderen in een groep zijn die door hun zwijgen het pesten in stand houden.

Informeren van de ouders

Om ouders duidelijke informatie te kunnen geven is het goed dat de leerkracht eerst met de leerlingen heeft gepraat. Er wordt met de kwaliteitscoördinator overlegd of de ouders van de hele groep worden geïnformeerd.

Na het gesprek met de leerling neemt de leerkracht contact op met de ouders van het gepeste kind en licht ze in over de situatie. De volgende punten worden besproken:

- dat het kind gepest wordt;
- dat er met het gepeste kind gesproken is;
- welke afspraken er al zijn gemaakt;
- welke stappen er nog volgen;
- dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen wordt.

Hierna worden ook de ouders van de kinderen die pesten geïnformeerd en worden dezelfde punten besproken.

Hulp aan het slachtoffer

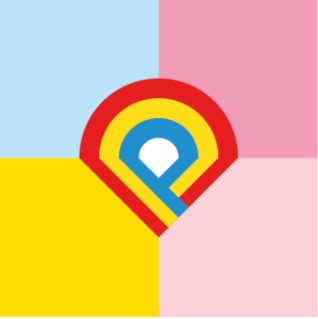
- De leerkracht bedenkt samen met de leerling een manier om op het pesten te reageren.
- Er wordt een duidelijke afspraak gemaakt over het melden bij de leerkracht, andere leerkrachten of ouders.
- De meldingen van de leerling worden genoteerd in het leerlingdossier in ParnasSys.
- De leerkracht geeft aan dat de leerling altijd mag komen praten. Hierbij worden ook de kwaliteitscoördinator of de directie aangegeven als plek waar een leerling kan praten.
- Er wordt externe hulp aangeboden aan de leerling.

Hulp aan de pester

Bij geen verbetering van het pestgedrag wordt er opnieuw een gesprek ingepland. Bij dit gesprek zijn de leerling die pest, de ouders, de leerkracht en de kwaliteitscoördinator aanwezig. Het gesprek is gericht op het vinden van de oorzaak.

Er kan gevraagd worden naar de volgende mogelijke oorzaken:

- het kind is of wordt zelf gepest;
- reactie op bepaalde geur-, kleur- en smaakstoffen;
- slecht voorbeeld van derden;
- slecht voorbeeld van leerkrachten;
- geweld op televisie of computerspelletjes;

openbare basisschool **DE PARACHUTE**

- tekort aan aandacht van de ouders;
- fysieke of psychische bestraffing door de ouders;
- ouders corrigeren ongewenst gedrag niet.

Mocht er in dit uiterste geval nog geen gedragsverandering plaatsvinden, dan wordt het kind in overleg met de ouders nogmaals doorverwezen naar een externe sociale vaardigheidstraining, schoolgericht maatschappelijk werk of een andere instantie die kinderen helpt.

Actiepunten

- De leerkrachten nemen kennis van de manieren waarop pesten kan worden voorkomen en maken zich deze eigen door ze te oefenen. Dit wordt onder andere gedaan door het inzetten van de methode Kwink.
- De leerkracht registreert pestgedrag in het leerlingdossier in ParnasSys en stelt de kwaliteitscoördinator daarvan op de hoogte.
- Indien ondanks alle inspanningen de pester zijn gedrag niet of onvoldoende verandert zal in overleg met de directeur het verwijderingsbeleid ingezet worden.

Aanvullende informatie over de vertrouwens(contact)persoon en de klachtenregeling zijn te vinden in de schoolgids.

